

תכנית לימודים תשע"ט
תחום דעת: עברית לדוברי ערבית
מסלול 12- תכנית היל"ה
מתבסס על בחינת הבגרות לדוברי עברית
30% ספרות א (שאלון 014382)

איך להבין צוואת אב?

סוג היצירה : סיפור עממי

המסר : ערכה של העבודה ומשמעותה לחיים שלנו (פרנסה , משמעות הנאה ועוד...)

חוקים בסיפור :

1. חוק הדו שיח.
2. חוק השניים במערכה
3. חוק השילוש
4. פתחיה רגועה- פעם אחת . וסיום טוב
5. המספר משתמש בצורת פנייה ישירה אל הקורא.

מאגר שאלות :

1. מהן שלוש העצות בצוואה?
2. מהו תפקידו של הרופא היהודי בסיפור ?
3. מה המסר מהסיפור? הסבירו.
4. ציינו את מאפיינים סיפור עממי בסיפור.
5. מדוע הבן סובל כתוצאה ממילוי דברי הצוואה?
6. כיצד הרופא היהודי מציע להבין את הצוואה?

7. אילו ניגודים יש בסיפור?

8. מדוע ניסח האב את צוואתו ברמזים ?

פירושי מילים :

	צוואה
	פריחות
	קס מן השבעה
	שמשייה
	הזמין
	השאיר
	נפטר
	מין
	סוג
	פיקח
	רמז
	תרגיש

שאלות בגרות :

1. על פי הסיפור, הבן חלה מפני שפירש את צוואת אביו פירוש מוטעה, הסבר.

2. ציין שתי תכונות של הבן שאתה לומד מן הדרך שלו לפרש את הצוואה

3. הסבר את המסר החינוכי של הסיפור .

4. הבא מן הסיפור שני מאפייני של סיפור עם, והסבר כיצד הם באים לידי ביטוי בסיפור.

לשבור את החזיר :

סוג הסיפור : סיפור קצר, ריאליסטי וסאטירי

מבנה העלילה :

סיפור שמתפתח כמחזה בשלבים :

1. אקספוזיציה
2. סיבוך (השלב שבו העניינים מתחילים להסתבך
3. שיא (השלב המתוח ביותר
4. התרה (פתרון הבעיה

סוג הסיפור :

המספר הוא הגיבור , הסיפור מסופר בגוף ראשון על ידי גיבור הסיפור שהוא ילד וקוראים לו, יואב.

הדמויות : (המורה מלמד על ניתוח הדמויות)

1. האב.
2. האם.
3. הילד המספר – יואב.

פירושי מילים

	פושטקים
	מרשרש
	פראות
	מנערים
	קופצת דום
	מטבעות
	סקטבורד
	מתכופף

	פייר
	לקלף
	מודעות
	התגנב

כתוב את ההפך של המילים הבאות:

ההפך	המילה
	הסכים
	שונא
	מכוער
	מת
	עצוב

שאלות:

1. נמק למה האב מתנגד לקנות בובת בארט סימפסון. מה הן הנימוקים שהעלה האב.
2. תארו את דמות האב ויחסו לחינוך?
3. כיצד האב מתייחס לאם בסיפור לשבור את החזיר?
4. האם האימא מסכימה עם הערכים החינוכיים שהאב מאמין בהם, נמק את תשובתך.
5. הסבירו מה הדברים שגרמו לילד לאהוב את החזיר?
6. הסבירו את התנגדויות בין ערכים של האב ושל הבן בסיפור.
7. מה עשה הילד בסוף הסיפור עם החזיר, האם הוא נתן לאב שלו לשבור את החזיר?
8. לפי דעתך, האב הצליח לחנך את הילד, הסבירו.

9. תאר במילים שלך, מה חושב הילד על קופת החזיר, ואיך הוא מתייחס אליה. הבא הוכחות מתוך הסיפור.
10. הבא דוגמאות מן הסיפור על האנשה.
11. איך מתייחסות הדמויות בסיפור, האב, האם והבן, אל החזיר, ומה עמדתה של כל דמות אל החזיר?
12. האם ניתן להגיד שסיפור זה הוא סיפור של התבגרות?

שאלות בגרות:

לדעתך, ההתנהגות של יואבי בסוף הסיפור היא חיובית או שלילית מבחינה חינוכית או ערכית?

במהלך הסיפור חל שינוי אצל הילד המספר לאביו ולמסריו החינוכיים, מה היא הסיבה לשינוי הזה?

כפר החלומות רחוק מן הירח- יגאל לב:

סוג היצירה : סיפור קצר המוצג ככתבה עיתונאית ספרותית

1. מבנה הסיפור
2. הזמן : תשעה ימים
3. המקום : מוסד לעבריינים צעירים, כביש שומס בדרך חיפה, כבישי הארץ.

דמויות

1. שלושת עבריינים צעירים
2. שוטר
3. הנהג הערבי
4. מספר

פירושי מילים:

	נתיב
	חבטה
	נטוש
	נדודים
	מנוסתם
	לוע
	נגח
	פונדק
	עיקול
	נידח
	מרותו
	ברנש

	איתר
	זיק
	מרותקים
	ציניות
	דהרה
	כייסות
	חסר ישע

כתוב את משמעות הצירוף בערבית

המקבילה בערבית	הצירוף
	עובר אורח
	שותת דם
	כפר נידח
	החלטה גורלית
	מחוסר הכרה
	חריקת בלמים
	כהרף עין
	החיש עזרה

שאלות:

1. תארו את כפר החלומות ולמה הוא "רחוק מן הירח".
2. מה הייתה התלבטות של הנערים שהיו עדים לתאונה, ומה הם החליטו לעשות?
3. הביאו שתי דוגמאות שמוכיחות שהאדם מתנהג במקרים מסוימים נגד לצפוי.
4. איזו אפשרות בחר השוטר, ומדוע?
5. מהו המסר העיקרי שאתם לומדים מסיפור זה?

6. מדוע ברחו הנערים מהמוסד? ולאן רצו או חלמו להגיע?
7. תאר את התאונה על פי הנערים, מנקודת מבט הנערים.
8. מהי הדילמה שנוצרה בגלל התאונה, בין הנערים?
9. מה היו טענות הנערים כשדנו בדילמה?
10. מדוע ברחו הנערים מבית חולים?
11. מדוע החליט השוטר, לא להסגיר את הנערים למוסד?
12. ציין התנהגות אחת מנוגדת בסיפור ותארה.

קו העוני : רוני סומק

סוג השירה : לירי אישי, ביקורתי.

דרכי עיצוב אמצעים אמנותיים :

1. מטפורה : קו העוני
2. האנשה : הלחם שבמבעי איפור זוליס\ נהיה שחור
3. צבעים
4. קולות : לצלילי הפעמון
5. ניגודים : למעלה – למטה
6. פסיחה
7. מבנה מעגלי
8. סמלים
9. מה פירוש המילים בערבית :

המילה	המקבילה בערבית
מטס הצעדה	
נחיתה	
מגפי גומי	
אדמה בוצית	
צריף	
מעברה	
אופק	
מפת השולחן	

10. מה המשמעות שקיבל הצירוף קו העוני בשירה?

11. המשורר בשיר משתמש באמצעים אמנותיים, הבא שתי דוגמאות.

12. כיצד הדובר מתאר את העוני בשיר.

שאלות בגרות

1. איזו חוויה עולה מזיכרונות הילדות של הדובר, ומהי האווירה המלווה את הזיכרונות האלה?
2. על פי השיר כולו, מהו היחס של הדובר הבוגר לזיכרונות ילדותו.
3. הסבר כיצד הפתיחה והסיום יוצרים אירוניה בשיר. מהו התפקיד של המילה "כאילו" ביצירת האירוניה?
4. בשיר "קו העוני" מצטיירת תמונה של חיי עוני. הבא מן השיר מילים ומשפטים המתארים את חיי העוני, והסבר מה אפשר ללמוד מן התיאורים האלה על המצוקה של אנשי המעברה

אבי

סוג השיר : שיר לירי (הנכתב על ידי ילד)

נושא השיר : האב כדמות של שלמות, סמל לעולם שלם, מלא אהבה ומעשים טובים

מבנה השיר :

בנוי משלושה בתים, בכל בית יש שני טורים.

אמצעים אמנותיים :

1. האב כ**סמל** לעולם האהבה והמעשים הטובים.
2. הלבן כ**אסוציאציה** לטוהר תמימות, הצבע של התרכיכים, צבע הנייר שבו עטפו את הלחם.
3. **דימוי, למשל כפרוסות ליום עבודה**, זכר האב עטוף בנייר לבן לפרוסות לחם ליום עבודה.
4. **מטפורה** זכר האב עטוף בנייר לבן
5. **פסיחה**

שאלות:

1. תארו את דמות האב כפי שצוירה בשיר, הביאו דוגמאות מהשיר.
2. השיר נכתב מנקוד מבטו של ילד, הביאו דוגמאות מהשיר לבסס את דבריכם.
3. תן דוגמה לאחד מהאמצעים האמנותיים שבשיר.
4. תן דוגמה לדימוי מתוך השיר.
5. מה מסמל הצבע הלבן בשיר?

שאלות : אופק א

1. מה זוכר המספר על אביו בבית הראשון?
2. למה מתייחס כל בית בשיר ? נמק את דבריך
3. בחר מטופרה אחת, והסבר את תרומתה לשיר.
4. למה הדובר, מדמה את האב לקוסם?

שאלות בגרות:

1. הבית הראשון רומז על הקשר בין האב לבנו.
פֶּרֶשׁ את הדימוי בבית זה, והסבר כיצד אפשר ללמוד ממנו על הקשר בין האב לבנו.
2. על פי הבית השני, הסבר את התכונות של האב, וכתוב מהי המשמעות שלהן בעיני הבן הבוגר.
3. בבית האחרון הדובר השר מציין תכונה של האב. מהי תכונה זו על פי הבית האחרון בשיר? והסבר את המטפורה שבאמצעותה מעוצבת התכונה הזו.

מקורות :

1. ד"ר יעל פויס וסובחי עודי. אופק חדש א. אלנהדה. 2007
2. מאהר ח'דר וד"ר חגי רוגני. המעיין השלם. ישראל. 2009
3. <http://edu.gov.il/special/students/Pages/SheelonimPtr.as>

[px](#)